

הגנה על אזרחים

9 - 15 בספטמבר 2009

התפתחויות אחרונות מיום שלישי ה-15 בספטמבר:

16 בספטמבר: הרשויות הישראליות הכריזו על הסרתן הקרובה של 100 מיכשולי דרכים, בעיקר ערמות עפר, בנפות חברון, בית לחם, רמאללה, קלקיליה, טולכרם וג'נין. משרד OCHA אישר את הסרתן בפועל של מספר מכשולים באיזור חברון. בערב ההכרזה על ההסרה הקרבה נמצאו ברחבי הגדה המערבית 619 מכשולים, כולל 69 מחסומים המאוישים דרך קבע.

הגדה המערבית

פעילות צבאית הפוגעת באזרחים

פלסטיני מת במהלך השבוע מפצעים שספג ב- 26 באוגוסט בעת שנורה בידי כוחות ישראליים כאשר, על פי דיווחים, ניסה לדקור חייל בשטח H2 שבחברון הנישלט על ידי ישראל. שני פלסטינים נוספים ניפצעו בידי כוחות ישראליים במהלך השבוע. מאז תחילת 2009, הרגו כוחות ישראליים 16 פלסטינים ופצעו 621 נוספים ברחבי הגדה המערבית.

שתי הפציעות התרחשו במהלך ההפגנות השבועיות נגד הגדר בכפרים נעלין ובלעין, כאשר מפגינים ספגו פגיעות ממכילי גז מדמיע. שלוש הפגנות נוספות התקיימו ללא ניפגעים. הפגנה אחת מתוך אלה אורגנה על ידי פלסטינים מהכפרים בידו ובית סוריק (נפת ירושלים) במחאה על המשך סגירת השערים בגדר בסמוך לכפריהם, מה שמונע מהחקלאים לעבד את אדמותיהם בצד השני של הגדר. שלושה שערים חקלאיים נוספים באיזור זה נותרו סגורים מאז 27 באוגוסט בעיקבות פיצוץ מטען בשער בית איג'זה.

כוחות צבא ישראליים המוצבים במחסום חווארה (נפת שכם) עצרו נער פלסטיני בן 15, אשר על פי דיווחים ניסה לדקור חייל ישראלי. כוחות צבא ישראליים ערכו למעלה מ-100 פשיטות חיפוש ומעצר במהלך השבוע, כאשר רובן התרחשו בצפון הגדה המערבית (77); 42 פלסטינים נעצרו במהלך פשיטות אלה.

אלימות מתנחלים במגמת עליה; 19 פלסטינים ניפצעו

אלימות מתנחלים נגד אזרחים פלסטינים רשמה השבוע גידול משמעותי; נרשמו 16 תקריות בהן היו מעורבים מתנחלים, יותר מכיפליים מהממוצע השבועי (7) שנרשם מתחילת שנת 2009. התקריות כללו: פתיחה באש, תקיפה, גרימת נזק לרכוש פלסטיני והסגת-גבול; בארבע תקריות ניפרדות ניפצעו 19 פלסטינים. מתחילת 2009 נרשמו בגדה המערבית 269 תקריות אלימות במעורבות מתנחלים, כאשר 41 מתקריות אלה הסתיימו בפציעת 108 פלסטינים. ב-9 בספטמבר תקפה קבוצה של עשרה מתנחלים מהתנחלות סוסיא קבוצה של פלסטינים מכפר סוסיא הסמוך להתנחלות (נפת חברון), תוך שהם פוצעים 15 בני אדם. בהמשך לתקרית זאת, הרסו כוחות בטחון ישראליים מאחז ממערב לקהילה הפלסטינית שניפגעה, ואולם המתנחלים בנו אותו מחדש עוד באותו הלילה. בתקרית ניפרדת ב-13 בספטמבר, קבוצה של למעלה מ-30 מתנחלים מיצאה העלתה באש שדה פלסטיני כפר פרעתה (נפת שכם) ובדליקה שפרצה נישרפו לפחות 50 עצים. בנוסף לכך, קבוצת מתנחלים מאותו ישוב ירתה בשני פלסטינים שרעו את צאנם בקרבת ההתנחלות (נפת שכם) ופצעו אחד מהם בחזה. התקפות אלה מתבצעות במסגרת מה שמכונה על ידי

המתנחלים "אסטרטגית תג-מחיר", כאשר בעיקבות כל ניסיון של רשויות ישראל לפרק מאחז בלתי חוקי, המתנחלים תוקפים קהילות פלסטיניות.

כמו כן, התנגשויות פרצו בין מתנחלים מחוות גילעד וכוחות ביטחון ישראליים וזאת בהמשך לניסיון של כוחות הבטחון הישראליים להחרים משאית של מתנחלים, שבה השתמשו, לכאורה, להובלת מבנה יביל (קרוואן) להתנחלות. חייל משמר הגבול ניפצע קל במהלך התקרית. מאחז חוות גילעד מופיע ברשימת 23-26 המאחזים המסומנים לפינוי על ידי משרד הבטחון.

בתקרית אחרת פתח אזרח ישראלי באש לעבר פלסטינים בשכונת סילוואן שבירושלים המזרחית. מהירי ניפצעו קשה שני פלסטינים – אחד מהם ילד בן 13. משטרת ישראל עצרה את החשוד בירי והיא חוקרת את התקרית. בשכונת שייח' ג'ראח שבירושלים המזרחית מתנחל תקף ופצע בן למשפחה אל גאווי, משפחה אשר יחד עם משפחת חאנון גורשה מביתה בתוקף צו בית משפט בתחילת אוגוסט 2009 והבתים בהם התגוררו נמסרו לאלתר לידי עמותת מתנחלים. הפלסטיני שהותקף נעצר בידי משטרת ישראל לאחר שניגש לתחנת המשטרה על מנת להגיש תלונה נגד תוקפיו; הוא שוחרר למחרת היום בתנאי שיתחייב להתרחק מהשכונה למשך 60 יום.

במהלך השבוע נרשמו גם שתי תקריות של יידוי אבים על ידי פלסטינים לעבר כלי רכב ישראליים שנעו בכביש 55 בסמוך לכפר עזון (נפת קלקיליה). לאחר כל תקרית, הטיילו כוחות הצבא הישראלי עוצר בן שלוש שעות על הכפר וערכו חיפושים בכמה בתים. הכניסה הראשית לכפר עזון נותרה סגורה במהלך החודש האחרון בעיקבות תקריות יידוי אבנים מעין אלה.

קרוב ל-60 אחוזים מהאוכלוסייה הפלסטינית/מוסלמית מנועה מלהגיע לתפילות יום הששי בירושלים המזרחית

נאסר על קרוב ל-60 אחוזים מהפלסטינים, לרבות כל אוכלוסיית עזה, ומעל ל-40 אחוזים מאוכלוסיית הגדה המערבית, להיכנס לירושלים המזרחית לתפילות יום הששי הנערכות בתקופת ימי הרמדאן. גם הגישה של פלסטינים בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית, המצויים בקבוצות גיל הזכאיות לקבל היתר מיוחד, מוגבלת ביותר על ידי הגדר, ועל ידי ארבעת המחסומים המורשים, שרק דרכם מותרת כניסת פלסטינים מהגדה לירושלים (קלנדיה, גילה, מחנה שועפאט ואל-זיתון). גישת פלסטינים שכניסתם מותרת היתה קשה גם ביום ששי האחרון (11 בספטמבר), במיוחד במחסום קלנדיה, כתוצאה מהיערכות בלתי מספקת אשר הביאה ליצירת דוחק וצפיפות רבים ביותר, בעיקר עבור נשים שביקשו להיכנס לעיר. בשל מצב דברים זה, ניפצעו יותר מ-80 פלסטינים, בעיקר נשים וילדים ו-20 בני אדם הועברו לבתי חולים לקבלת טיפול רפואי בעוד שהיתר קיבלו טיפול במקום. לפי רשויות ישראל, ניכנסו ביום הששי האחרון מהגדה המערבית לירושלים כ-190,000 פלסטינים, בהשוואה ל-60,000 ול-130,000, בהתאמה, שניכנסו בשני ימי הששי הקודמים. ההגבלות על גישת פלסטינים לעיר נותרו על כן והכניסה ללא היתרים הותרה רק לגברים מעלה גיל 50, לנשים מעל גיל 45 וילדים (בנים ובנות) מתחת לגיל 12. גברים בגילאי 50-45 ונשים בגילאי 45-35 הורשו להיכנס עם הצגת היתר כניסה מיוחד. כוחות בטחון ישראליים ומחסומי דרכים הוצבו מסביב לעיר העתיקה בזמן תפילות יום הששי.

קטע של הגדר יועתק ממקומו

ב-9 בספטמבר פסק בית המשפט הגבוה לצדק בעניין של ארבע עתירות (שאוחדו) נגד תוואי הגדר, בקטע בין הערים קלקיליה וטולכרם ובעניין משטר תפעול השערים החקלאיים שבגדר לאורך הקטע הנידון. החלטת בגץ קובעת שהתוואי הנוכחי של הגדר גורם נזק לא מידתי לפלסטינים ומצווה על הזזת חלק מהתוואי באיזור זה לתוואי חלופי שהוצע על ידי המדינה. למרות השיפור, התוואי המוצע של גדר לא יועתק חזרה לקו הירוק, והוא עדיין יותר 19,000 דונם אדמות חקלאיות של פלסטינים מאחורי הגדר. בניגוד לכך, בית המשפט נמנע מלאשר או להורות על החלת שינויים כלשהם בשעות תפעול השערים, בטענה שעל נושא זה להיבחן אך ורק לאחר יישום התוואי החדש של הגדר.

התפתחויות נוספות בנושא גישה

חיילי צה"ל איישו השבוע את המחסום [החלקי] עטארה, הממוקם על הכביש הראשי צפונית לרמאללה, במשך שלושה ימים, שבמהלכם ביצעו החיילים בדיקות אקראיות ברכבים פלסטיניים שיצאו וניכנסו לעיר רמאללה. באחד

הימים נסגר המחסום לגמרי למשך שלוש שעות רצופות בשל חשד למציאת חפץ חשוד. יחד עם אמצעים נוספים שנקטו רשויות ישראל בשלהי חודש שיוני להקלת זרם התנועה הפלסטינית, חדל מחסום עטארה לתפקד כמחסום מאוייש דרך קבע, ואולם תשתיותיו נותרו על כנן. במסגרת ההקלות שבוצעו בחודש יוני, גם בדיקת כלי רכב במחסום חווארה (נפת שכם), בכניסה הדרומית לעיר שכם, החלה להתבצע על בסיס אקראי. ואולם, השבוע השתרכו במחסום זה תורים ארוכים של כלי רכב פלסטיניים, בעיקר בשעות העומס, וזאת כתוצאה מהפעלת נוהלי בידוק ממושכים יותר. כמו כן, במהלך השבוע הסירו הרשויות הישראליות שני שערי דרך שהיו מוצבים על הכביש הראשי בין הערים חברון וחלחול.

חשש מהריסות בתים בשטח C בעיקבות החלטת בית המשפט העליון

בתשובה לעתירה שהוגשה על ידי אירגון מתנחלים (רגבים) הורה בית הדין הגבוה לצדק לרשויות הישראליות לעדכן אותו תוך 45 יום ביחס לצעדים שנינקטו על ידי הרשויות כנגד עשרות מבנים פלסטיניים שניבנו ללא היתרים בכפרים אל-סאויה ואל-יתמה, באיזורים הממוקמים בשטח C (נפת שכם). אירגון המתנחלים הגיש עתירה נוספת לבית הדין הגבוה לצדק, בבקשה להרוס 257 מבנים שניבנו ללא היתרים והשייכים לקהילות בדואיות המתגוררות בסמוך להתנחלות כפר אדומים (נפת ירושלים). בעוד שהתוצאה הסופית של עתירות אלה טרם הובררה, הרי שהן עוררו חשש גובר בקרב קהילות פלסטיניות שעלולות להיפגע כתוצאה מביצוע צווי הריסה והעקירה הצפויה בהמשך לכך. נכון להיום, ישנם 3000 מבנים, בקרוב, הממוקמים בשטחי C ושניבנו ללא היתרי בנייה ועל כן המנהל האזרחי הוציא להם צווי הריסה, אותם הוא יכול להוציא לפועל בכל עת. על פי מדיניות התכנון המיושמת על ידי המנהל האזרחי, השגת היתרי בנייה עבור פלסטינים למבנים בשטחי C הינה משימה כמעט בלתי אפשרית והדבר מאלץ רבים מהתושבים לבנות בתים באורח לא חוקי על מנת לתת מענה לצורכי הדיור, זאת גם במחיר הסיכון להריסת הבית ועקירה עקב כך.

רצועת עזה

שני חקלאים נפגעו וניפצעו

במהלך שתי תקריות ניפרדות שהתרחשו השבוע, פתחו כוחות צבא ישראליים באש לעבר חקלאים פלסטיניים שעיבדו את אדמתם בסמוך לגדר הגבול שלייד בית חאנון, ופצעו שניים מהם. במהלך שתי תקריות נוספות במהלך השבוע, ירו כוחות חיל הים הישראלי מספר פגזי סרק לעבר דייגים פלסטיניים, תוך שהם מאלצים אותם לשוב לחוף. לא היו ניפגעים ולא נגרמו נזקים בתקרית זאת. כמו כן, המשיכו הכוחות הישראליים לאכוף הגבלות גישה באמצעות פתיחה באש יורי בכיוונם של חקלאים ודייגים המנסים להגיע לאיזורים חקלאיים לאורך גדר הגבול או לדוג באיזורי דיג מעבר לשלושה מיילים ימיים מהחוף.

בשש הזדמנויות שונות במהלך השבוע, ערכו כוחות ישראליים פשיטות לעומק שטח הרצועה ובשלוש מהן נעצרו חמישה אזרחים פלסטיניים. חמושים פלסטיניים המשיכו מדי פעם לירות רקטות ופצצות מרגמה לעבר דרום ישראל, כולל לעבר בסיסים צבאיים באיזור; לא היו ניפגעים ולא ניגרם נזק. מאז סיום מתקפת 'עופרת יצוקה', הרגו הכוחות הישראליים 44 פלסטינים ופצעו 102 נוספים ברצועת עזה, וחמושים פלסטינים הרגו ישראלי אחד ופצעו שבעה נוספים.

תוכנית האו"ם לעניינים סביבתיים (UNEP) מפרסמת דוח על המים בעזה

תוכנית האו"ם לעניינים סביבתיים (UNEP) פרסמה השבוע הערכה אודות המצב הסביבתי ברצועת עזה, תוך התמקדות בפרק הזמן שחלף מאז מתקפת 'עופרת יצוקה'. הדוח קורא 'להניח' לאקוויפר החוף ולזהות מקורות מים חליפיים ובטוחים עבור 1.5 מיליון תושבי הרצועה הנשענים על מי האקוויפר לצריכה ביתית ולחקלאות. הדוח מצביע על המלחה גוברת של מי התהום עקב חדירת מי ים המתרחשת כתוצאה משאיבת יתר של מי התהום, יחד עם זיהום גובר שמקורו בביוב לא מטוהר המוזרם לסביבה ובשימוש יתר של מי תהום לצורכי חקלאות. סוכנות UNEP מעריכה כי יידרשו למעלה מ-1.5 מיליארד דולר במהלך 20 שנה לצורך שיקום האקוויפר ולהקמת מתקני התפלה במטרה להוריד את הלחץ מעל האקוויפר כספק מים ראשי.

ועדת החקירה מטעם האו"ם מפרסמת דוח על העימות בעזה

ועדת החקירה בראשות השופט ריצ'רד גולדסטון, שמונתה על ידי מועצת זכויות האדם של האו"ם, פרסמה ב-15 בספטמבר את ממצאי חקירתה על מבצע 'עופרת יצוקה' ואירועים הקשורים במבצע. בין ממצאיה האחרים, הועדה מצאה ראיות, לכאורה, להפרות חמורות של חוק זכויות האדם והחוק ההומניטרי הבינלאומי, על ידי ישראל ועל ידי חמושים פלסטיניים, במהלך העימות, כולל מעשים שהם בגדר פשעי מלחמה, ואולי פשעים נגד האנושות. הועדה סיכמה כי יש לשים קץ למצב של פטור מעונש על הפרת החוק הבינלאומי וכי הדבר מהווה מפתח לפתרון 'משבר הצדק' השורר בשטח הפלסטיני הכבוש; הועדה הגישה שורת המלצות קונקרטיות וצעדים אותם יש לנקוט על מנת להבטיח נשיאה באחריות ומתן דין וחשבון. הדוח יידון בישיבה של מועצת זכויות האדם שתתקיים ב-29 בספטמבר 2009.

מנהרות מתחת לגבול עזה-מצריים ממשיכות לגבות חיי אדם

במהלך השבוע נהרגו שני פלסטינים ואדם נוסף ניפצע פצעים קשים בהתמוטטות מנהרות מתחת לגבול עזה מצרים. חמישה בני אדם נוספים שעבדו במנהרות נילכדו בתוכן בעת התקריות. על פי דיווחים בתקשורת, במהלך השבוע זיהו השלטונות המצריים והשמידו כ-10 מנהרות. מאז סיום מתקפת 'עופרת יצוקה', נהרגו במנהרות 46 בני אדם ו-59 נוספים ניפצעו בתאונות שונות הקשורות במנהרות.

שיפור קל בהיקף היבוא; המצור על הרצועה נמשך

השבוע (6-12 בספטמבר) חלה עליית מה בהיקפי היבוא לרצועה בהשוואה לשבוע החולף (588 משאיות מטען בהשוואה ל-564 בשבוע שעבר). נתוני השבוע מהווים כ-21% מהיבוא שבועי הממוצע שניכנס לרצועה בחמשת החודשים הראשונים של 2007, לפני השתלטות החמאס על הרצועה. בדומה לשבועות הקודמים, מוצרי מזון והיגיינה מהווים את החלק הארי של היבוא (523 משאיות מטען המהוות 94% מכלל היבוא השבוע) שאר ששת האחוזים הכילו כמויות מוגבלות של תשומות חקלאיות, מוצרי אריזה, אספקה רפואית, ומוצרים מתכלים נוספים שאינם מוצרי מזון. הכנסת פריטי אספקה חיוניים אחרים, כולל חומרי בנייה (מלט, צינורות פלדה לבניין, זכוכית, עצים וכו'), חלקי חילוף לפרוייקטים לשיקום מערכות המים והתברואה, חומרי אריזה ופריטי ציוד נוספים הדרושים לתעשייה ולתחומי החשמל וטכנולוגיית המידע וכן כלי רכב, נותרו אסורים ליבוא או שהוכנסו מהן כמויות מוגבלות בלבד. לא הותר לייצא סחורות מהרצועה ומשלוחי הייצוא האחרונים עזבו את הרצועה ב-27 באפריל 2009.

גידול בייבוא דלק תעשייתי לקראת החגים הקרבים

השבוע נרשם שיא בייבוא השבועי של דלק תעשייתי, המשמש לתדלוק תחנת הכוח בלבד, וזאת מאז ה-7 בנובמבר 2007: הכמות המיובאת השבוע עמדה על 3.8 מיליון ליטרים, בהשוואה לממוצע שבועי של 2.2 מיליון ליטרים במהלך השנתיים האחרונות. לדברי רשות הדלקים הפלסטינית, גידול זה ביבוא הדלק התעשייתי נועד לפצות על השעיית היבוא הצפויה במהלך ימי החגים היהודיים והמוסלמים הקרבים, בהם ייסגר מסוף הדלק בנחל עוז.

מעבר רפיח נפתח חלקית למעבר מספר מצומצם של מקרים הומניטריים

מעבר רפיח, שניסגר ביוני 2007, ניפתח השבוע חלקית ופעל במשך שלושה ימים על מנת לאפשר כניסה ויציאה מרצועת עזה. מרבית העוברים ושבים היו מקרים הומניטריים, לרבות חולים ומלוויהם. מאז תום מתקפת 'עופרת יצוקה', הרשויות המצריות פתחו את המעבר רק ליומיים שלושה מדי חודש, תוך שהם מתירים מעבר של מספר מוגבל של מקרים הומניטריים בכפוף להיתרים מיוחדים. נתוני העוברים ושבים מצביעים על כך שבמהלך שמונת החודשים הראשונים של השנה (ינואר-אוגוסט 2009) ניכנסו דרך מעבר רפיח 79 אנשים בממוצע ליום ועזבו דרכו 86 בממוצע ביום, בהשוואה לממוצע יומי של כ-650 עוברים ושבים בכל כיוון במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2006.

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית, לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2009_09_15_english.pdf